

10. Lelkigondozói asszisztens szakirányú továbbképzési szak

MINTATANTERV

Lelkigondozói asszisztens szakirányú továbbképzési szak

Szakfelelős: Prof. Dr. Kocsev Miklós dékán, tanszékvezető, egyetemi docens

Modulok	Tárgy kódja	Tantárgyak	Félévenkénti kontaktórák/számonkérés/kreditek			
			1.	2.	3.	4.
Alapozó teológiai modul (24 kredit elmélet / 0 kredit gyakorlat)	HT GYKLA01	Bevezetés a pasztorálpszichológiába	10/k/4			
	HT GYKLA02	A pasztorálpszichológia története	10/k/4			
	HT GYKLA03	Valláslélektan		10/k/4		
	HT GYKLA04	Bevezetés a lelkigondozásba (poimenika)	10/k/4			
	HT GYKLA05	Ó- és újszövetségi bibliai teológia	10/k/4			
	HT GYKLA06	Teológiai antropológia		10/k/4		
Pasztorálpszichológiai modul (28 kredit elmélet/ 0 kredit gyakorlat)	HT GYKLA07	A gyülekezeti kommunikáció elmélete és gyakorlata			10/k/4	
	HT GYKLA08	Családi kapcsolatok működése, rendszerszemlélet			10/k/4	
	HT GYKLA09	A lelkigondozói beszélgetésvezetés pszichológiája	10/k/4			
	HT GYKLA10	Krízislélektan, krízisintervenció			10/k/4	
	HT GYKLA11	Speciális élethelyzetek lelkigondozói megközelítése (betegség, halálra készülés, gyász, függőség, öngyilkossági válság, társas konfliktus)		10/k/4		
	HT GYKLA12	Speciális élet- és hitkérdések a lelkigondozásban (bizalom-kétely, bűn-megbocsátás, igazságosság-teodícea, értelem-értelmetlenség, identitás-önbecsülés, elköteleződés-			10/k/4	

		szabadság)				
	HT GYKLA13	Speciális célcsoportok (gyermek, ifjúság, párkapcsolatban élők, idősek)				10/k/4
Önismeret, spiritualitás modul (4 kredit elmélet/ 17 kredit gyakorlat)	HT GYKLA14	Önismereti csoportmunka 1.	20/gy/3			
	HT GYKLA15	Önismereti csoportmunka 2.		30/gy/4		
	HT GYKLA16	Személyiségfejlődés, hitfejlődés és személyes spiritualitás			10/k/4	
	HT GYKLA17	Élettörténeti munka				10/gy/4
	HT GYKLA18	Házi dolgozat (saját szakmai fejlődés bemutatása) 1.		0/gy/3		
	HT GYKLA19	Házi dolgozat (saját szakmai fejlődés bemutatása) 2.				0/gy/3
Gyakorlati modul (0 kredit elmélet/ 43 kredit gyakorlat)	HT GYKLA20	Képzéskísérő terepgyakorlat (gyülekezeti) 1.	0(20)/ gy/4			
	HT GYKLA21	Képzéskísérő terepgyakorlat (gyülekezeti) 2.		0(20) /gy/4		
	HT GYKLA22	Képzéskísérő terepgyakorlat (gyülekezeti) 3.			0(20)/ gy/4	
	HT GYKLA23	Képzéskísérő terepgyakorlat (gyülekezeti) 4.				0(20)/ gy/4
	HT GYKLA24	A lelkigondozói beszélgetés gyakorlata (beszélgetés- feljegyzések elemzése csoportmunkában) 1.	25/gy/4			
	HT GYKLA25	A lelkigondozói beszélgetés gyakorlata (beszélgetés- feljegyzések elemzése csoportmunkában) 2.		25/gy/4		
	HT GYKLA26	A lelkigondozói beszélgetés gyakorlata (beszélgetés- feljegyzések elemzése csoportmunkában) 3.		25/gy/4		
	HT GYKLA27	A lelkigondozói beszélgetés gyakorlata (beszélgetés- feljegyzések elemzése			25/gy/4	

		csoportmunkában) 4.				
	HT GYKLA28	A lelkigondozói beszélgetés gyakorlata (beszélgetés-feljegyzések elemzése csoportmunkában) 5.				25/gy/4
	HT GYKLA29	A lelkigondozói beszélgetés gyakorlata (beszélgetés-feljegyzések elemzése csoportmunkában) 6.				25/gy/4
	HT GYKLA30	Egyéni szupervízió	4/gy			
	HT GYKLA31	Egyéni szupervízió		5/gy		
	HT GYKLA32	Egyéni szupervízió			4/gy	
	HT GYKLA33	Egyéni szupervízió				5/gy/3
Szakdolgozat (4 kredit)	HT GYKLA34	Szakdolgozat (saját lelkigondozói beszélgetéssorozat elemző bemutatása – esettanulmány)				0/4
	Kreditek összesen:		31	31	28	30
	Kontaktórák összesen		109	105	79	75
	Kreditek összesen: 120 Kontaktórák összesen: 368 (+ 80 lelkigondozással töltött munkaóra terepgyakorlaton) Elméleti és gyakorlati tanegységek kreditaránya: 56/60 Szakdolgozat kreditértéke: 4					

TANTÁRGYLEÍRÁSOK

2019/2020. tanév

HT GYKLA01 – BEVEZETÉS A PASZTORÁLPSZICHOLOGIÁBA				
Tantárgy felelőse: Prof. Dr. Kocsev Miklós	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 4	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere:
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
A pasztorálpszichológia a gyakorlati teológia egyik alapidimenziója, amelynek ismerete segítséget nyújt a lelkipásztori gyakorlat tudatos reflektálásához. A tantárgy oktatásának célja, hogy a hallgatók megismerjék a pasztorálpszichológia főbb kutatási területeit, módszereit és eredményeit, és ezáltal elméleti megalapozást kapjanak a lelkigondozói helyzetek, ill. saját lelkigondozói viselkedésük (és attitűdjeik) reflektálásához. A pasztorálpszichológiai ismeretek elsajátítása elősegíti az önismeret, a kommunikációs képességek fejlődését és a – lelkigondozottal, valamint a terápiát végző és terápiás folyamatokat kísérő szakemberekkel való – együttműködés szintjének növekedését.				
A tantárgy programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
1. A pasztorálpszichológia tudománya a) definíciója b) enciklopédikus besorolása c) kérdésfelvetései d) teológiai alapjai				
2. A közvetlen emberi kommunikáció a) alapszabályai b) kommunikációs négyzet c) tranzakciók				
3. A pszichoanalízis pasztorálpszichológiai jelentősége a) S. Freud b) a gyermekkori élmények jelentősége c) a lelki élet konfliktusossága d) érvédő mechanizmusok e) terápia f) valláslélektani megállapítások g) tanulságok a lelkigondozás számára				
4. A pasztorálpszichológia és a komplex pszichológia a) C. G. Jung-ról b) új libidóelmélet c) a kollektív tudattalan felfedezése d) tipológia e) valláslélektani nézetek f) teológiai kritika				
5. A pasztorálpszichológia és a humanista pszichoterápia a) a humanista pszichoterápia és C. R. Rogers b) non-direktivitás c) klienscentrikus szemlélet d) átélésterápia e) a beszélgetésvezetés szabályai f) a beszélgetésvezetésben elkövethető hibák g) kritikai megjegyzések h) tanulságok a lelkigondozás számára				

6. A pasztorálpszichológia és a logoterápia a) V. E. Frankl és a harmadik bécsi iskola b) a szellemi dimenzió elsősege c) az élet értelme d) az értékek e) logoterápiás módszerek f) tanulságok a pasztorálpszichológia számára 7. A pasztorálpszichológia és a kognitív pszichoterápia a) A. Ellis racionális-emocionális viselkedésterápiája - irracionális meggyőződések - terápia b) A. T. Beck kognitív pszichoterápiája - visszatérő gondolati hibák - kognitív átstrukturálás c) Teológiai tanulságok 8. A test, a lélek és a szellem egysége a) bibliai szemléletmód b) neuropszichológiai kutatások c) antropológiai következtetések	Évközi tanulmányi követelmények:
▪ Aktív részvétel	Kötelező irodalom:
▪ Baumgartner, Isidor: Pasztorálpszichológia, Budapest 2003. ▪ Hézser Gábor: A pásztori pszichológia gyakorlati kézikönyve, Budapest 1995 (3. kiadás). ▪ Tringer László: A gyógyító beszélgetés, Budapest 1992. ▪ Lohse, Timm H.: Villámbeszélgetések a lelkigondozásban és a tanácsadásban, Budapest 2009.	Ajánlott irodalom:
▪ Baumgartner, Isidor: Pasztorálpszichológia, Budapest 2003. ▪ Bukowski, Peter: Hogyan vigyük be a Bibliát beszélgetéseinkbe? Budapest 1999. ▪ Hézser Gábor: A pásztori pszichológia gyakorlati kézikönyve, Budapest 1995 (3. kiadás) ▪ Hézser Gábor: Miért? Pasztorálpszichológiai tanulmányok, Budapest 1997. ▪ Klessmann, Michael: A klinikai lelkigondozás kézikönyve, Debrecen 2002. ▪ Klessmann, Michael: Pastoralpsychologie. Ein Lehrbuch, Neukirchen-Vluyn 2004. ▪ Lohse, Timm H.: Das Kurzgespräch in Seelsorge und Beratung. Eine Methodische Anleitung, Göttingen 2003. ▪ Lohse, Timm H.: Das Trainingsbuch zum Kurzgespräch. Ein Werkbuch für die seelsorgliche Praxis, Göttingen 2006. ▪ Piper, Hans-Christoph: A kommunikálás kialakulása a lelkigondozás és prédikálás terén, Debrecen 1999. ▪ Rebell, Walter: Psychologisches Grundwissen für Theologen. Ein Handbuch, München 1988. ▪ Schneider-Harpprecht, Christoph (Hg.): Zukunftsperspektiven für Seelsorge und Beratung, Neukirchen-Vluyn 2000. ▪ Szabó Lajos (Szerk.): A lelkigondozás órája, Budapest 2000. ▪ Tringer László: A gyógyító beszélgetés, Budapest 1992. ▪ Ziemer, Jürgen: Seelsorgelehre, 2. Aufl., Göttingen 2004.	

HT GYKSZL02 – A PASZTORÁLPSZICHOLOGIA TÖRTÉNETE				
Tantárgy felelőse: Prof. Dr. Németh Dávid	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 4	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója: Prof. Dr. Németh Dávid	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere: szóbeli vizsga
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
A hallgatók a kurzus révén megismerik a pasztorálpszichológia tudományának történetét, annak főbb szakaszait, legjelentősebb képviselőinek koncepcióját a kialakulástól napjainkig. Ez a történeti áttekintés nemcsak arra szolgál, hogy tisztán lássák a pszichoterápia és a poimenika párbeszédének hangsúlyos témáit és a két tudomány kapcsolódásának módjait, hanem arra is, hogy elméletileg megalapozottan alkalmazzák azokat a módszertani megoldásokat, amelyek a lelkigondozói segítségnyújtást lélektani szempontból is szakszerűvé és hatékonyá tehetik. A tantárgy célja továbbá, hogy kialakítsa azt a képességet, amely által a hallgatók megítélhetik valamely pszichoterápiás koncepció poimenikai relevanciáját.				
Évközi tanulmányi követelmények:				
Egy kiválasztott pasztorálpszichológiai szerző munkásságáról házi dolgozat készítése (kb. 10 oldal terjedelemben).				
A tantárgy programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
Tematika:				
1. Kezdetek Európában: O. Pfister pszichoanalitikus pasztorálpszichológiája				
2. Kezdetek Amerikában: A. Boisen kezdeményezése; S. Hiltner nyitása a partnercentrikus pszichoterápia irányába; pszichoterápiás orientáció a lelkigondozói mozgalomban				
3. Európai kibontakozás:				
a) Párbeszéd a jungi pszichoterápiával: A.-D. Müller; W. Uhsadel; O. Haendler				
b) A pszichoanalízis integrálása: H.-J. Thilo; J. Scharfenberg; K. Winkler				
c) Carl Rogers nyomdokain: D. Stollberg; H. Lemke; H. van der Geest; H. Faber; H.-Ch. Piper				
4. Amerikai kibontakozás:				
a) Ingeratív növekedésorientált szemlélet: H. Clinebell				
b) Hemeneutikai fordulat: Ch. Gerkin; D. Capps				
c) Evanglikál keresztyén pszichoterápia: L. Crabb				
d) Spiritual care kontra lelkigondozás				
5. Sajátos irányok:				
a) Értelmezőpontú szemlélet: Ch. Kolbe; K.-H. Röhlín; W. Kurz				
b) A tranzakcióanalízis tanulságai: M. James/L.M. Savary; H. Harsch				
6. Újabb irányzatok:				
a) Szisztémikus szemlélet: H. Friedman; Hézser G.; Ch. Morgentaler, P. Held				
b) Rövidterápiás szemlélet: T. Lohse; R. Theobold				
Kötelező irodalom:				
▪ Baumgartner, I.: Pasztorálpszichológia, Budapest, 2003.				
▪ Faber, H. – Schoot, E. van der: A lelkigondozói beszélgetés lélektana, Budapest 1990.				
▪ Geest, H. van der: Négy szerkmözt, Budapest 2013.				
▪ Gyökössy E.: Magunkról magunknak, Budapest 1992.				
▪ Hézser G.: A pásztori pszichológia gyakorlati kézikönyve, Budapest 1990.				
▪ Hézser G. Miért? Budapest 1996.				
▪ Izsák N.: A pasztorálpszichológia története, in Riesz M. (szerk.): Autorkeirikus pasztorálpszichológia, Budapest, 2012, 15-155.				
▪ Lohse, Tim: Villámbeszélgetések a lelkigondozásban és a tanácsadásban, Budapest 2009.				
▪ Németh D.: Empátia és felebaráti szeretet a keresztyén lelkigondozásban, in Spannraft M. et al (szerk.), Ki látott engem? Budapest 2014, 265-285.				
▪ Németh D.: Jung hatása a pasztorálpszichológiára – XX. századi körkép, in Embertárs 2013/3. 215-225.				
▪ Németh D.: Logoterápia és lelkigondozás, in Itzés G. (szerk.) Cura mentis – salus populi, Budapest 2013, 294-321.				

Tomcsányi T.: Amikor gyöngé, akkor erős, Budapest 2002.
Ajánlott irodalom:
- Clinebell, H.: Wachsen und Hoffen 1-2. München 1982. (angolul: Growth Counseling, Nashville 1979. - Gerkin, Ch.: An Introductuon to Pastoral Care, Nashville 1997. - Hunter, R.J. (ed.): Dictionary of Pastoral Care and Counseling, Nashville 1990. - Klessmann, M.: Pastoralpsychologie, Neukirchen 2004. - Scharfenberg, J.: Einführung in die Pastoralpsychologie, Göttingen 1985. - Stollberg, D.: Therapeutische Seelsorge, München 1969. - Thilo, H.-J.: Der gespaltene Mensch, Göttingen 1957. - Wicks, R.J. – Parsons, R.D. – Capps, D. (ed.): Clinical Handbook of Pastoral Counseling 1-2. New York 1993.

HT GYKLA03 – VALLÁSLÉLEKTAN				
Tantárgy felelőse: Prof. Dr. Kocsev Miklós	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 4	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere:

HT GYKLA04 – BEVEZETÉS A LELKIGONDOZÁSBA (POIMENIKA)				
Tantárgy felelőse: Prof. Dr. Kocsev Miklós	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 4	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója: Prof. Dr. Kocsev Miklós	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere: szóbeli vizsga
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
A hallgatók a kurzus révén bevezetést nyernek a lelkigondozásban (poimenika) történetbe, valamint a lelkigondozás alapvető elméletébe. Ezen keresztül alapvető ismeretekre tesznek szert ezen a munkaterületen belül. Ebből kiindulva a továbbiakban saját igényük és szükségük szerint már tájékozódni tudnak a lelkigondozás speciális - így elsősorban laikusként végzett – munkaterületén végzett szakirodalmában.				
<i>Évközi tanulmányi követelmények:</i>				
Órai aktív jelenlét - a közös munkára való készség jegyében.				
<i>A tantárgy programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
Tematika: - A lelkigondozás helyének meghatározása a gyakorlati teológiában; - A XX. sz.-i lelkigondozás fő irányvonalai: a kérügmatis - a terapeutikus - a hermeneutikus pasztoráció értelmezési keretei; - A pásztori gondoskodás és a pszichológia viszonya; - A lelkigondozás funkciói; - Pasztorális gondoskodás az individuum szintjén; - A pasztorális gondoskodás háttere a gyülekezet; - A pasztorális beszélgetés fő vonalakban; - A szupervízió szerepe a pasztorációban.				
<i>Kötelező irodalom:</i>				
▪ Baumgartner, I.: Pasztorálpszichológia, Budapest, 2003.				

- Bukowski, P.: Hogyan vigyük be a Bibliát a beszélgetéseinkbe? Kálvin Kiadó
- Faber, H. – Schoot, E. van der: A lelkigondozói beszélgetés lélektana, Budapest 1990.
- Geest, H. van der: Négyszemközt, Budapest 2013.
- Gyökössi E.: Magunkról magunknak, Budapest 1992.
- Hézser G.: A pásztori pszichológia gyakorlati kézikönyve, Budapest 1990.
- Kozma Zs.: Poimenika PTI - Kolozsvár, 2000
- Piper, H-Chr.: Meghívás beszélgetésre (Témák a lelkigondozás köréből), Debrecen 2003.
- Ziemer, J: Seelsorgelehre, UTB 2015⁴
- Morgenthaler, Chr.: Seelsorgelehre? Gütersloher Verlagshaus 2017³
- Németh D.: Isten munkája és az ember lehetőségei a lelkigondozásban, Kálvin Kiadó, 1993.
- Lohse, Tim: Villámbeszélgetések a lelkigondozásban és a tanácsadásban, Budapest 2009.
- Browning, D.S. (1987) Religious thought and the modern psychologies, Philadelphia: Fortress Press

Ajánlott irodalom:

- Heitink, G.: Pastorale zorg, Kok, Kampen, 1998.
- Clinebell, H.: Basic Types of Pastoral Care & Counseling: Resources for the Ministry of Healing and Growth, Abingdon Press, Nashville, 1984²
- Hunter, R.J. (ed.): Dictionary of Pastoral Care and Counseling, Nashville 1990.
- Klessmann, M.: Pastoralpsychologie, Neukirchen 2004.
- Kamp, Peter van de: *Verhalen om te leven. Levensverhalen in het pastoraat*, Utrecht: Kok, 2013.
- Menken-Bekius, Corja & Henk van der Meulen, *Reflecteren kun je leren. Basisboek voor pastoraat en geestelijke verzorging*, Kampen: Kok, 2007.
- Pálhegyi Ferenc: Pszichológia és lelkigondozás, Éjféli Kiáltás, 2009.
- Vellenga, S.J. (1992) Zin, ziel, zorg. Kampen: Kok
- Wicks, R.J. – Parsons, R.D. – Capps, D. (ed.): Clinical Handbook of Pastoral Counseling 1-2. New York 1993.

HT GYKLA05 – Ó- ÉS ÚJSZÖVETSÉGI BIBLIAI TEOLÓGIA

Tantárgy felelőse: Prof. Dr. Kocsev Miklós	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 4	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere:

HT GYKLA06 – TEOLÓGIAI ANTROPOLÓGIA

Tantárgy felelőse: Prof. Dr. Kocsev Miklós	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 4	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere:

HT GYKLA07 – A GYÜLEKEZETI KOMMUNIKÁCIÓ ELMÉLETE ÉS GYAKORLATA				
Tantárgy felelőse: Prof. Dr. Kocsev Miklós	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 4	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere:

HT GYKLA08 – CSALÁDI KAPCSOLATOK MŰKÖDÉSE, RENDSZERSZEMLE				
Tantárgy felelőse: Prof. Dr. Kocsev Miklós	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 4	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere:

HT GYKLA09 – A LELKIGONDOZÓI BESZÉLGETÉSVEZETÉS PSZICHOLÓGIÁJA				
Tantárgy felelőse: Prof. Dr. Kocsev Miklós	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 4	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere:

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A hallgatók a kurzus révén megismerik a lelkigondozói beszélgetés lényeges fázisait, annak főbb szakaszait, ezen keresztül a jelentős képviselőinek koncepcióját.

Különös tekintettel azokra a lelkigondozói elméletekre, amelyek a pszichológiai ismereteket szeretnék integrálni a lelkigondozói beszélgetésbe.

A pasztorális beszélgetésben gyakran kiderül, hogy a háttérben pszichikai problémák húzódnak meg. Ezeknek a pszichikai problémáknak időben történő felismerése segítheti a lelkigondozói beszélgetések segítő folyamatát.

Évközi tanulmányi követelmények:

Órai aktív jelenlét - a közös munkára való készség jegyében.

A tantárgy programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

Tematika:

1. A pszichoanalitikus irányzat
2. A jungi irányzat
3. A humanisztikus pszichológiai irányzat
4. A behaviorisztikus irányzat
5. Az egzisztenciális irányzat
6. A kognitív-pszichológiai irányzat
7. A konstrukcionista irányzat

Kötelező irodalom:

- Baumgartner, I.: Pasztorálpszichológia, Budapest, 2003.
- Faber, H. – Schoot, E. van der: A lelkigondozói beszélgetés lélektana, Budapest 1990.
- Geest, H. van der: Négy szemközt, Budapest 2013.
- Gyökössi E.: Magunkról magunknak, Budapest 1992.
- Hézser G.: A pásztori pszichológia gyakorlati kézikönyve, Budapest 1990.

- Ziemer, J: Seelsorgelehre, UTB 2015⁴
- Morgenthaler, Chr.: Seelsorgelehre? Gütersloher Verlagshaus 2017³
- Lohse, Tim: Villámbeszélgetések a lelkigondozásban és a tanácsadásban, Budapest 2009.
- Browning, D.S. (1987) Religious thought and the modern psychologies, Philadelphia: Fortress Press

Ajánlott irodalom:

- Heitink, G.: Pastorale zorg, Kok, Kampen, 1998.
- Clinebell, H.: Basic Types of Pastoral Care & Counseling: Resources for the Ministry of Healing and Growth, Abingdon Press, Nashville, 1984²
- Hiltner, S.: Pastoral psychology and pastoral care, Kluwer Academic Publishers.
- Hunter, R.J. (ed.): Dictionary of Pastoral Care and Counseling, Nashville 1990.
- Klessmann, M.: Pastoralpsychologie, Neukirchen 2004.
- Kamp, Peter van de,: *Verhalen om te leven. Levensverhalen in het pastoraat*, Utrecht: Kok, 2013.
- Menken-Bekius, Corja & Henk van der Meulen, *Reflecteren kun je leren. Basisboek voor pastoraat en geestelijke verzorging*, Kampen: Kok, 2007.
- Pálhegyi Ferenc: Pszichológia és lelkigondozás, Éjféli Kiáltás, 2009.
- Vellenga, S.J. (1992) Zin, ziel, zorg. Kampen: Kok
- Vergote, A.: Valláslelektan, Budapest 2001.
- Wicks, R.J. – Parsons, R.D. – Capps, D. (ed.): Clinical Handbook of Pastoral Counseling 1-2. New York 1993.
- <http://plehcsaba.eu/index.php/cikkek/pszichologiatortenet/51-a-konstrukcionizmus-es-a-pszichologia.html>

HT GYKLA10 – KRÍZISLELEKTAN, KRÍZISINTERVENCIÓ

Tantárgy felelőse: Prof. Dr. Kocsev Miklós	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 4	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere:

HT GYKLA11 – SPECIÁLIS ÉLETHELYZETEK LELKIGONDOZÓI MEGKÖZELÍTÉSE (BETEGSÉG, HALÁLRA KÉSZÜLÉS, GYÁSZ, FÜGGŐSÉG, ÖNGYILKOSSÁGI VÁLSÁG, TÁRSAS KONFLIKTUS)

Tantárgy felelőse: Prof. Dr. Kocsev Miklós	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 4	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere:

HT GYKLA12 – SPECIÁLIS ÉLET- ÉS HITKÉRDÉSEK A LELKIGONDOZÁSBAN (BIZALOM-KÉTELY, BŰN-MEGBOCSÁTÁS, IGAZSÁGOSSÁG-TEODÍCEA, ÉRTELEM-ÉRTELMETLENSÉG, IDENTITÁS-ÖNBECSÜLÉS, ELKÖTELEZŐDÉS-SZABADSÁG)				
Tantárgy felelőse: Prof. Dr. Kocsev Miklós	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 4	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere:

HT GYKLA13 – SPECIÁLIS CÉLCSOPORTOK (GYERMEKEK, IFJÚSÁG, PÁRKAPCSOLATBAN ÉLŐK, IDŐSEK)				
Tantárgy felelőse: Prof. Dr. Kocsev Miklós	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 4	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: IV.	Értékelés módszere:

HT GYKLA14 - ÖNISMERETI CSOPORTMUNKA 1.				
Tantárgy felelőse: Dr. Mirnics Zsuzsanna	Féléves óraszám: L: 20	Kredit: 3	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója: Dr. Mirnics Zsuzsanna	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere:
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
A kurzus fókuszában a kapcsolati és társas készségek fejlesztése áll. Célja, hogy a résztvevők figyelmét ráirányítsa a csoportban, társas kontextusban való viselkedésre, a társas helyzet átélésére, illetve a verbális és nonverbális kommunikációra. A kurzus változatos eszköztárral és módszerek útján valósul meg, pl. pszichodráma, művészetterápia, tréning gyakorlatok.				
<i>A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
A kommunikáció szintjei. Érzelemkifejezés; mentalizáció. A verbális és nonverbális kommunikáció legfontosabb elemei. Hogyan fejezzük ki magunkat pozitívan? Tudatos és nem tudatos kommunikáció. Visszacsatolás; a visszajelzés fogadása. A társas visszajelzés hatásai az önreflexióra. Társas kölcsönhatások csoportban; itt és most; csoportdinamikai jelenségek (pl. csoportfejlődési fázisok) a gyakorlatban.				
<i>Évközi tanulmányi követelmények:</i>				
Aktív jelenlét az órákon.				
<i>Ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:</i>				
A készségfejlesztő jellegű kurzus elsősorban a tapasztalati tanulást célozza, a hallgatók további tájékozódására pedig ajánlott olvasmányok szolgálnak (ld. alább).				
<i>Ajánlott irodalom:</i>				
- Antons K. (2006): A csoportdinamika gyakorlata. Synalorg Kft, Budapest. - Barlai R., Szatmáriné Balogh M. (szerk)(1997): Önismeret, kommunikáció, csoportjelenségek dióhéjban, Külkereskedelmi Főiskola, Budapest - Birkenbihl V. (2007) Kommunikációs gyakorlatok. Trivium, Budapest. - Bolton, R. (1996): A kommunikáció művészete. Network, Budapest				

- Rohr R. (2013): Most. Ursus Libris, Budapest.

HT GYKLA15 – ÖNISMERETI CSOPORTMUNKA 2.				
Tantárgy felelőse: Dr. Mirnics Zsuzsanna	Féléves óraszám: L: 30	Kredit: 4	Előtanulmányi kötelezettség: Önismereti csoportmunka 1	
Tantárgy előadója: Dr. Mirnics Zsuzsanna	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: II.	
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
A kurzus fókuszában a kapcsolati és társas készségek fejlesztése áll. Célja, hogy a résztvevők figyelmét ráirányítsa a csoportban, társas kontextusban való viselkedésre, a társas helyzet átélésére, illetve a verbális és nonverbális kommunikációra. A kurzus változatos eszköztárral és módszerek útján valósul meg, pl. pszichodráma, művészetterápia, tréning gyakorlatok.				
<i>A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
A kommunikáció szintjei. Érzelemkifejezés; mentalizáció. A verbális és nonverbális kommunikáció legfontosabb elemei. Hogyan fejezzük ki magunkat pozitívan? Tudatos és nem tudatos kommunikáció. Visszacsatolás; a visszajelzés fogadása. A társas visszajelzés hatásai az önreflexióra. Társas kölcsönhatások csoportban; itt és most; csoportdinamikai jelenségek (pl. csoportfejlődési fázisok) a gyakorlatban.				
<i>Évközi tanulmányi követelmények:</i>				
Aktív jelenlét az órákon.				
<i>Ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:</i>				
A készségfejlesztő jellegű kurzus elsősorban a tapasztalati tanulást célozza, a hallgatók további tájékozódására pedig ajánlott olvasmányok szolgálnak (ld. alább).				
<i>Ajánlott irodalom:</i>				
▪ Antons K. (2006): A csoportdinamika gyakorlata. Synalorg Kft, Budapest. ▪ Barlai R., Szatmáriné Balogh M. (szerk)(1997): Önismeret, kommunikáció, csoportjelenségek dióhéjban, Külkereskedelmi Főiskola, Budapest ▪ Birkenbihl V. (2007) Kommunikációs gyakorlatok. Trivium, Budapest. ▪ Bolton, R. (1996): A kommunikáció művészete, Network, Budapest ▪ Rohr R. (2013): Most. Ursus Libris, Budapest.				

HT GYKLA16 – SZEMÉLYISÉGFEJLŐDÉS, HITFEJLŐDÉS ÉS SZEMÉLYES SPIRITUALITÁS				
Tantárgy felelőse: Prof. Dr. Kocsev Miklós	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 4	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere:

HT GYKLA17 – ÉLETTÖRTÉNETI MUNKA				
Tantárgy felelőse: Prof. Dr. Kocsev Miklós	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 4	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: IV.	Értékelés módszere:

HT GYKLA18 – HÁZI DOLGOZAT (SAJÁT SZAKMAI FEJLŐDÉS BEMUTATÁSA) 1.				
Tantárgy felelőse: Prof. Dr. Kocsev Miklós	Féléves óraszám: L: 0	Kredit: 3	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere:

HT GYKLA19 – HÁZI DOLGOZAT (SAJÁT SZAKMAI FEJLŐDÉS BEMUTATÁSA) 2.				
Tantárgy felelőse: Prof. Dr. Kocsev Miklós	Féléves óraszám: L: 0	Kredit: 3	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: IV.	Értékelés módszere:

HT GYKLA20 – KÉPZÉSKÍSÉRŐ TEREPGYAKORLAT (GYÜLEKEZETI) 1.				
Tantárgy felelőse: Prof. Dr. Kocsev Miklós	Féléves óraszám: L: 0 (20)	Kredit: 4	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere: beszámoló készítése

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A hallgatók minden félévben terepgyakorlaton vesznek részt. Az első két félév a gyülekezeti gyakorlatot jelenti. A lelkigondozás alapvető színtere a gyülekezet és az abban végzett munka. A hallgatók saját gyülekezeti tapasztalataikból és helyismeretükből kiindulva meghatározott szempontrendszer szerint a félév során lelkigondozói beszélgetéseket folytatnak.

Évközi tanulmányi követelmények:

A lelkigondozó beszélgetések megadott forma szempontok szerinti feljegyzése (jegyzőkönyv), ezeknek a közös esetmegbeszélésre való előkészítése.

A tantárgy programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

Gyakorlati alapú tanulásban, a megszerzett elméleti tudás és ismeretek folyamatos beépítése a lelkigondozói beszélgetésekbe. A gyakorlati munka folyamán a saját lelkigondozói készségek fejlesztése, az esetleges hiányosságok észlelése és az arra való reflexiók készség kifejlesztése.

HT GYKLA21 – KÉPZÉSKÍSÉRŐ TEREPGYAKORLAT (GYÜLEKEZETI) 2.				
Tantárgy felelőse: Prof. Dr. Kocsev Miklós	Féléves óraszám: L: 0 (20)	Kredit: 4	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere:

HT GYKLA22 – KÉPZÉSKÍSÉRŐ TEREPGYAKORLAT (GYÜLEKEZETI) 3.				
Tantárgy felelőse: Prof. Dr. Kocsev Miklós	Féléves óraszám: L: 0 (20)	Kredit: 4	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere:

HT GYKLA23 – KÉPZÉSKÍSÉRŐ TEREPGYAKORLAT (GYÜLEKEZETI) 4.				
Tantárgy felelőse: Prof. Dr. Kocsev Miklós	Féléves óraszám: L: 0 (20)	Kredit: 4	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: IV.	Értékelés módszere:

HT GYKLA24 - LELKIGONDOZÓI BESZÉLGETÉS GYAKORLATA (BESZÉLGETÉS-FELJEGYZÉSEK ELEMZÉSE CSOPORTMUNKÁBAN) 1.				
Tantárgy felelőse: Tóth János	Féléves óraszám: L: 25	Kredit: 4	Előtanulmányi kötelezettség:	
Tantárgy előadója: Tóth János	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere: Beszélgetés elemzések megbeszélése
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
A hallgatók saját gyakorlatukból hozott lelkigondozói beszélgetések feljegyzései alapján egy tapasztalati tanulás részeseivé válnak. Ebben a tanulási folyamatban a hallgató gyakorolja az élet különböző helyzeteinek egyéni és csoportos intervencióit, és keresi a lelkigondozói megoldások lehetőségét, használja a lelki segítségnyújtás eszközeit. A hallgatók számára fontos, hogy ebben a csoportmunkában fejlődjenek a lelkigondozói attitűdjük és önreflexiós képességük terén.				
<i>Évközi tanulmányi követelmények:</i>				
A lelkigondozó beszélgetések megadott forma szempontok szerinti feljegyzése (jegyzőkönyv), ezeknek a közös esetmegbeszélésre való folyamatos, előre egyeztetett időre való előkészítése.				

A lelkigondozói beszélgetések csoportmunkában való megbeszélésén fontos az kooperatívan aktív, nyitott és önreflexív részvétel.
A tantárgy programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:
Gyakorlati alapú tanulásban, a megszerzett elméleti tudás és ismeretek folyamatos beépítése a lelkigondozói beszélgetésekbe. A gyakorlati munka folyamán a saját lelkigondozói készségek fejlesztése, az esetleges hiányosságok észlelése és az arra való reflexiók készség kifejlesztése.

HT GYKLA25 – LELKIGONDOZÓI BESZÉLGETÉS GYAKORLATA (BESZÉLGETÉS-FELJEGYZÉSEK ELEMZÉSE CSOPORTMUNKÁBAN) 2.				
Tantárgy felelőse: Tóth János	Féléves óraszám: L: 25	Kredit: 4	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója: Tóth János	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere:

HT GYKLA26 – LELKIGONDOZÓI BESZÉLGETÉS GYAKORLATA (BESZÉLGETÉS-FELJEGYZÉSEK ELEMZÉSE CSOPORTMUNKÁBAN) 3.				
Tantárgy felelőse: Tóth János	Féléves óraszám: L: 25	Kredit: 4	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója: Tóth János	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere:

HT GYKLA27 – LELKIGONDOZÓI BESZÉLGETÉS GYAKORLATA (BESZÉLGETÉS-FELJEGYZÉSEK ELEMZÉSE CSOPORTMUNKÁBAN) 4.				
Tantárgy felelőse: Tóth János	Féléves óraszám: L: 25	Kredit: 4	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója: Tóth János	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere:

HT GYKLA28 – LELKIGONDOZÓI BESZÉLGETÉS GYAKORLATA (BESZÉLGETÉS-FELJEGYZÉSEK ELEMZÉSE CSOPORTMUNKÁBAN) 5.				
Tantárgy felelőse: Prof. Dr. Kocsev Miklós	Féléves óraszám: L: 25	Kredit: 4	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: IV.	Értékelés módszere:

HT GYKLA29 – LELKIGONDOZÓI BESZÉLGETÉS GYAKORLATA (BESZÉLGETÉS-FELJEGYZÉSEK ELEMZÉSE CSOPORTMUNKÁBAN) 6.				
Tantárgy felelőse: Prof. Dr. Kocsev Miklós	Féléves óraszám: L: 25	Kredit: 4	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: IV.	Értékelés módszere:

HT GYKLA30 – EGYÉNI SZUPERVÍZIÓ				
Tantárgy felelőse: Prof. Dr. Kocsev Miklós	Féléves óraszám: L: 4	Kredit: 0	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere:

HT GYKLA31 – EGYÉNI SZUPERVÍZIÓ				
Tantárgy felelőse: Prof. Dr. Kocsev Miklós	Féléves óraszám: L: 5	Kredit: 0	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere:

HT GYKLA32 – EGYÉNI SZUPERVÍZIÓ				
Tantárgy felelőse: Prof. Dr. Kocsev Miklós	Féléves óraszám: L: 4	Kredit: 0	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere:

HT GYKLA33 – EGYÉNI SZUPERVÍZIÓ				
Tantárgy felelőse: Prof. Dr. Kocsev Miklós	Féléves óraszám: L: 5	Kredit: 3	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: IV.	Értékelés módszere:

HT GYKLA34 - SZAKDOLGOZAT (SAJÁT LELKIGONDOZÓI BESZÉLGETÉSSOROZAT ELEMZŐ BEMUTATÁSA - ESETTANULMÁNY)				
Tantárgy felelőse: Prof. Dr. Kocsev Miklós	Féléves óraszám: L: 0	Kredit: 4	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja:
			Ajánlott félév: IV.	Értékelés módszere: